

ہتھ تے کھولو

(پنجابی نرماں)

سائیں سُچا

Sain Sucha

ہتھ تے کھولو

(پنجابی نرماں)

سائیں سچا

Punjabi poems of
Sain Sucha

VKF Publication

Vudya Kitaban Förlag

www.vudya.se

vudya@vudya.se

Copyright © Sain Sucha

First Published 2023

e-BOOK edition 2023

Title picture: Jonas Rahil Ahmad

Formating and layout: Sain Sucha

ISBN: 978-91-86620-68-4

9 789186 620684

انتساب

انہاں لوکاں دے ناں، جیڑے کہندے نیں کہ
شاہ مکھی وِچ پنجابی لکھنی اوکھی اے۔
گل تے ساری تہاڈی سوچ دی اے
نہ لکھنا اوکھا اے، تے نہ ہی پڑھنا

فہرست

صفحہ نمبر	ناں	نمبر
13	تعارف	
15	میری چاہ	1
16	امید	2
26	انھیرے دے ڈھڈوں چائن	3
27	چائن دے دھارے	4
29	ارتقاء	5
30	خوابی	6
31	انھیرے کولوں ڈردے کیوں او	7
34	اک سدھا سوال	8
37	اسلاح	9
37	اکٹھ	10
37	میریاں لکلیاں	11
38	ہتھتے کھولو	12
39	شرکت	13
40	مواقت	14
41	سچ	15
44	مستی	16

فہرست

صفحہ نمبر	ناں	نمبر
46	کمنی	17
48	نواں رُوپ	18
50	شیش گھر وچ	19
52	انسانی المیہ (۱)	20
52	انسانی المیہ (۲)	21
52	انسانی المیہ (۳)	22
53	ڈونگیاں گلاں تے سوکھے شبد	23
54	میرے گھر وسدا خدا	24
57	ایدھر یا اودھر	25
61	اکلاپا	26
63	کادے لئی	27
63	سمے دے ہتھ	28
64	نسلوں نسل	29
66	ونڈی ہوئی میں دی شفا	30
67	ہم سفری دا شکر یہ	31
69	میں غلط گڈی تے نہیں چڑھ گیا	32

فہرست

صفحہ نمبر	ناں	نمبر
71	وین	33
73	اک سفنہ دے دو سچ	34
76	ہُنے	35
78	سالانہ منزر	36
79	میرا پالے دایار، گرمیاں دی مسکان لتیاں	37
80	تین ہانکو نماں	38
81	اوہ، جئے زندگی نوں انکار کیتا (۱)	39
82	اوہ، جئے زندگی نوں انکار کیتا (۲)	40
83	نویں سال دا شربت	41
84	نویں سال لئی	42
86	پہلی مئی	43
87	میں جاننا آں کہ تو کون ایں	44
91	میںوں دس تے سئی	45
92	شبدی	46
94	وکھیڑا	47
94	آگہی	48
95	برف	49

فہرست

صفحہ نمبر	ناں	نمبر
96	چتھے اُڈا وکت رُک جاوے	50
97	تلسمی بالٹک سمندر	51
98	کالی بلی	52
99	ہیرونہ بنو	53
102	میرے گلاس داسمندر	54
102	میرے گلاس دا خزانہ	55
102	بیلی، نہ کہ بیڑی	56
103	لکھاری دے اتھرو	57
104	کم سیٹ سی	58
105	گر میاں	59
106	بولا	60
106	جیو	61
106	کویتا	62
107	مینوں وی سکھا	63
109	چُج (۱)	64
109	چُج (۲)	65
109	چُج (۳)	66

فہرست

صفحہ نمبر	ناں	نمبر
110	بنیاد تے تسلسل	67
111	سلاح	68
112	ٹٹی دی تعریف وچ	69
114	پر کیوں	70
116	اک پیو توں دھی لئی	71
118	میساکھی	72
119	اتھرو	73
121	اک خیال	74
122	سیدھیاں گلاں	75
123	نسلی غلام	76
124	نچوڑ	77
129	یاری	
130	کوئی ہور رب	79
131	کاش	80
132	مشاہدہ اور مشورہ	81
134	عشک تے محبتاں	82
135	جیون گاڑی، جیون ساتھی	83

فہرست

صفحہ نمبر	ناں	نمبر
137	بغوات	84
138	اختیار	85
140	جاگو	86
141	توازن	87
142	لاہورے؛ نمودتے حکمت؛ یاد، اُمیدتے امتحان	88
143	فرک؛ وسداتے لگیا؛ مناقف؛ آس	89
144	اوس پار	90
145	والنثائین ڈے	91
146	زندگی دے آر پار	92
147	رنداں دی محفل	93
148	اے چکر کی اے	94
149	اُدھار چُکائی	95
150	کُج زوروی گلاں	96
154	پنجابی لپتی تے انگریزی شبد	97
159	Punjabi lessons on YouTube تے سبک یوٹیوب	98

تعارف

اے میریاں نرماں دا مجموعہ اے جیڑیاں کہ میں چار زباناں وچ لکھیاں سن - انگریزی، اردو، سویڈش تے پنجابی۔ سچ تے اے اے کہ ہُن میں کدی وی سوچ کہ کوئی تحریر کسے وی زبان وچ نہیں لکھی، سوائے اوس ویلے جدوں مینوں کسے نیں آکھیا ہوئے کہ انہاں نوں کس زبان وچ میرا مزمون یا کہانی چاہیدی اے۔ ہوندا ایچ اے کہ اک خیال اٹھدا اے تے فیر لکھائی شروع ہو جاندی اے؛ کدی انگریزی وچ تے کدی کسے ہور لپی وچ - کسے ویلے میں سرف اردو یا انگریزی وچ لکھنا ساں، پر کج عرصہ توں میں سویڈش تے پنجابی وی ورت ریا آں۔ میں بہت مدت توں اپنیاں کہانیاں پنجابی وچ وی لکھنا چاہندا ساں، پر ہمیشہ اوہ شبد جیڑے وچلی آوازاں والے نیں، انہاں نوں لکھدیاں میں اڑک جانا ساں۔ بھین، بھرا، گھوڑا تے ڈھول - لکھدیاں تسلی نہیں ہوندی سی۔ پر جدوں دا میں وچ (بھ، گھ، ڈھ،) دے نشان نوں دریافت کیتا اے، ہُن کوئی مشکل نہیں کیونکہ جدوں میں بھین، بھرا، گھوڑا تے ڈھول لکھاں تے لگدا اے کہ پڑھن والا ٹھیک پڑھے گا۔ ہُن بہت گھٹ ہوندا اے کہ میں پہلے توفیسلہ کراں کہ اج کی، تے کیڑی زبان وچ لکھنا اے۔

اسراں ہی میریاں نرماں دی کوئی خاص شکل نہیں۔ اے میرے سبجے ہوئے خیال نیں جنہاں نوں ٹی جو مرزی سمجھ کے پڑھو۔ جے تے مہرا خیال تہاڈے پتھر پہنچدا اے تے فیر دوواں دا وکت ٹھیک استعمال ہو یا اے، نیتاں بندا کج ہور وی کر سگدا سی۔

میں بنیادی طور تے زندگی وچ ارتقاء دے فلسفے نوں مننا آں۔ ہر جیوندی شے ہر ویلے اپنے جسم تے زہن دی ترکی لئی کوشش کردی اے۔ کج کامیاب ہوندے نیں تے جیون دی راہ وچ آگے وددے نیں، کج ناکام ہو کے فنا ہو جاندے نیں، تے اک وھڈی تعداد اپنی جگہ

تے کھلوٹی رہندی اے۔ وکت دے نال نال جیڑے سانجھیاں تبدیلیاں نوں اپنان وچ کامیاب ہو جان انہاں دا آن آ لے ویلے وچ رچن دا زیادا امکان اے، انہاں دی نسبت جیڑے کھلو تے رہ جان۔

میریاں نماں انہاں لئی نہیں جیڑے زندگی وچ تبدیلی لہاندے نیں، تے اگے ودھنا چاہندے نیں۔

میں پنجابی تے انگریزی لپی نوں آمنے سامنے ورتیا اے کہ کدی کدی اسراں خیال نوں پھرن وچ آسانی رہندی اے۔

میں ایہو نماں اردو / انگریزی، پنجابی / اردو تے سویڈش / انگریزی وچ وی چھاپاں گا۔

پر پہلی گل تے اے اے کہ انہاں نماں وچ کوئی گل بنی کہ نہیں!

سائیں سچا

نومبر 4، 2021

شکرانہ

جاوید اے چودھری دا بہت شکریہ جنہاں میں بڑی محنت نال ایس کتاب دیاں

غلٹیاں لہن بعد مینوں دسیا، تے میں انہاں نوں درست کیتا۔

میری چاہ

ہردن، میں تیری اکھاں وچ اتھرو ویکھاں
خوشی دے اتھرو!

امید

1

" جاگ-----جاگ "

اُنہیں اپنا سر موڑیا

اودہ اُتھے بیٹھی ہوئی سی

کھڑکیوں باہر

کالی لالی

"ایہ کھسّر کھسّر کیوں

تیرا گلا کیوں بیٹھیا ہویا اے؟"

سویرے، بڑھے کسان نے بیچھیا

"میں جھلی ساں

جیڑی شہر دے اُتوں لنگی

بجائے اک پاسیوں آن دے

ہُن میں گا نہیں سکدی "

"کی چاہنی ایں؟"

باہے نوں پنچھی دی آواز وچ

فکر سنائی دتا، تے اُنہیں پوچھیا

لالی جواب دیتا -

"میں بڑی دوروں آئی آں
توں دھرتی دا سُچا پتر ایں
میںوں وسواس اے کہ تو میںوں سمجھ پائیں گا!"
"میںوں دس
تیرے من وچ کی اے؟"

II

"ساہڈی دھرتی ماں بڑی بہار اے
اوہدے بالک انہوں دُکھ پئے دیندے نیں
اپنی بھٹیڑیاں کھیڈاں نال
اوہدی کھل ٹینکاں تھلے زخمی اے
بارود نے اوہدے شریرتے چھالے پائے ہوئے نیں
وس اوہدی شریاناں وچ پیا وندا اے
تے اوہدے پھیپڑیاں وچ زہریلی گسیاں نیں
اوہدے تے کمئی، پالے تے تپ دی چڑھائی اے
تینوں پکھلا وہدا دن یاد اے
اوہدے ڈھڈ وچ کئی پیڑ اٹھی سی،
اوہدے سارے بدن وچ تڑپن سی
تاں انہیں کئی وہڈی اُلٹی کیتی سی
اک سونامی، جتھے اگے پچھتے سب ڈوب ویتا سی

تے تینوں یاد اے، کسراں کج ہفتیاں بعد
 انہوں دھڑکن لگن بعد ساہ گنا او کھا آندا سی
 ایج لگدا سی جسراں انھیری پئی چلدی ہوئے
 جدوں اُچھے اُچھے سرو تے پیپل دے بیڑ ڈگ پئے سن
 تے توں اے وی نہیں سُنیا
 کہ کسراں ہُن اوہدا بدن بخار نال تپدا پیا اے
 بڑے بڑے سمندراں وچ ہڑ پئے آندے نیں
 جدوں اوہدی چھاتیاں توں برف کھڑ دی اے

پکھیر و نے کج ساہ لٹا، فیر بولیا
 "دھرتی، ساہڈی ماں، توں ہُن ساہڈی لوڑ اے
 سہانوں چھیتی اوہدی مدد کرنی اے
 سہانوں اپنی دھرتی ماں دے نال کھلونا اے"

III

"میں کی کر سکتا آں؟"

میں تے اک بڈھا بندہ آں
 ہر کسے کولوں دور
 بنا کسے اسر تے تاکت دے

میرے کول ماڑی جئی زمین اے
کج بھئیڈاں تے میرا چھتراسا تھی
میری مائی امداد، تے دھلی ارودنپ
توں اک غلت پاسے اڈ آیا ایں!"

"نہیں، میں تینوں ہی چاہنا واں!
تیرے کول ہی تے نڈر چھتر اے
تے سونے ورگی سُجھی دھلی
اک نوں کسے دا خوف نہیں
تے دو جی نوں کسے بدی دا نہیں پتا
اکٹھیاں اوہ دوویں اک نہ ہرن والا جوڑا اے
تے میں ایٹھے اُنہاں لئی آیا آں!"

بابے میں سر ہلایا تے بولیا
"اے گل سچ اے کہ میرا چھتر ا بڑا تنگڑا تے بہادر اے
تے میری دھلی بالکل نردوش اے
پر اوہ کی کر سکہے نیں
کہ دھرتی ماں نوں سکھہ ملے؟"

"چُپ چاپ اُنہاں نیں اندر وٹنا اے
دیوتاواں دے بڑے ڈاڈے پہرے آلے نگر وچ

جیڑا دھتک دے پر لے پاسے اے
فیر انہاں نیں کھولنا اے پندورا دا ڈبہ

"پندورا دا ڈبہ کھولنا اے!"

بابا گھبرا کے چکیا۔

"کیا جگ وچ دکھاں دی کوئی کسر رہ گئی اے
کہ توں ہو ریاپ کھلے چھڈنے چاہنا ایں؟"

"نہیں، سارے پاپ تے پہلے ای کھلے پے پھر دے نیں
بس امید پچھے رہ گئی سی

پراوہ اپنی مرزی نال نہیں ٹھہری سی
انہوں بڑیاں بھٹیڑیاں تاکتاں نیں اتھے بن رکھیا سی
تے اسی سدیاں توں جی رئے آں
امیدوں بغیر، گھپ اندیرے وچ
تے تہن اسی امیدوں آزاد کرانا اے
جے ساہنوں فیر کدی اک بھروسے والا یکین ملے

تاں اوہ کسان اک واری فیر چیکا
"اک یکین؟ اک یکین نال کی بنے گا؟
اے لوکاں دے یکین ای تے نیں

جنہاں نیں ایس جگ وچ ایہنیاں تکلیفاں تے دکھ پھیلانے ہوئے نیں

اپنے دھرم دے ناں تے
لوکی اک دو بے نون تباہ پے کر دے نیں۔"

"جناب، ایسراں دا یکین نہیں"

پچھی بولیا:

"نہیں، نہیں، ایہو جے نہیں!"

ایہو جے یکین تے انہاں دے ہوندے نیں

جیڑے یاتے اپنے غرور نال اٹھے ہون

یا فیر حسرتاں دے مارے ہون

ایہو جیا یکین علم توں دور ہوندیاں

ساہنوں انہیر نگری دی راہ تے پاند اے

جستھے بے گناہ بندے تنگ نزر زالماں دے ہتھ مارے جانڈے نیں

یا فیر کج ایسے لوک جنہاں کول آس ای نہ ہوئے

کج ایسے بندیاں ہتھ غلت راہ پین بعد،

جیڑے جھوٹے اسمانی گلاں داناں لے کے

بے گناہ لوکاں نول مارن لئی کہندے نیں،

اوہ آپے وی مردے نیں تے دو جیاں نول وی مار دے نیں"

IV

"اوہ یکین جیڑا امیدوں اٹھ کے

بعد وچ پکیاں ہو کہ علم بن جائے

تے جیدے سہوت لئی منٹک تے حکیت ہوئے
ایسا یکین سہانوں روشنی دے رستے تے پاندا اے۔

ایس لئی سہانوں امیدوں آزاد کرانا اے!

جدوں سہاڈے دلاں وچ امید

دماغ وچ پکے یکین ہون

تے علم سہاڈی منزل ہوئے

تاں اسی بھڑیاں تاکتاں نوں مات دیاں گے

جدوں کوئی کسے نال بھڑا نہ ورتے گا

بھڑاویں کوئی مرد اے، زنانی اے، پنچھی یا ماہ

چٹا، پیلا، سانولا یا کالا

یہودی، عیسائی، مسلمان یا ہندو

ایشیا توں، افریکہ، یورپ یا امریکہ توں

اسی سب نوں انسان دی سورت کبول کراں گے

تاں اسی واپس جت سکے آن

اپنی دھرتی ماتا دی گواچی شان تے وکار

تے فیر بل کے اسی

دوبارا لے لاں گے اوہدے بر باد گلشن

سفاٹی کراں گے اوہدے مٹی دی

چھوکارا لیواں گے زہریلی گیساں توں

سرف تال، جدوں اوہ نگڑی محسوس کرے
 سہاڈی ماتا شاید فیر دوبارہ
 اپنیاں باواں کھولے تے پناہ دیوے
 تے سہانوں فیر مل جائے اوہ پیار
 جیڑا اسی اپنیاں غلتیاں توں کھو بیٹھے آں۔"

V

کسان بابے تے اعتراز کیتا:

"پر دیوتا واں دا نگر

تے دھنک دے اوس پار اے

ساتھی تے اردو ناپ کسراں

اوتھے پہنچن گے؟"

"میں انہاں دا راہبر ہوواں گا

تے اپنے گیت نال میں انہاں دا مکدمہ پیش کراں گا

ساتھی دے حوسلے

تے اردو ناپ دی نردیشی نال

ہر جگہ انہاں دی پہنچ وچ آئے

جدوں دیوتاواں نوں پتہ چلے گا

کہ دھرتی ماں کسراں پریشان اے

تے یکینا "اوہ امید نوں آزاد کر دین گے۔

بابے نے اپنیاں اکھاں بند کیتیاں

Punjabi lessons on YouTube

– introduction, speech, writing and the alphabet

in PDF

پنجابی دا تعرف

<https://youtu.be/1SvkunT5X00>

پنجابی پئی تے بولن دا ول

<https://youtu.be/k-aZm0saJDM>

پنجابی لکھائی

<https://youtu.be/K0Af1RSn7HQ>

پنجابی پئی پی ڈی ایف وچ PDF

<http://www.vudya.com/punjabialphabet.pdf>

